

Gulglänsande rörbock (*Donacia aureocincta* J. Sahlb.) funnen på Jättungsmyran i Västerbotten

ROGER B. PETTERSSON

Ibland kan det ta lång tid innan nya landskapsfynd rapporteras. Gulglänsande rörbock (*Donacia aureocincta* J. Sahlb.) hittades som ny för Lycksele lappmark under början av 1800-talet under Zetterstedts resor till Ume lappmarker. En hona i Lunds museum är etiketterad "Lycksele Lapp Zetterstedt" i gammal bläckskrift. Enligt Roy Danielsson är detta exemplar förmodligen insamlat av Anders Gustaf Dahlbom under några av Zetterstedts resor till Lycksele lappmark under 1800-talets första hälft. Då arten inte beskrevs förrän 1921 (Sahlberg 1921), omnämns den inte av Zetterstedt (1838-1840), men kan ändå vara insamlad under resan 1832 eller dessförinnan, då delar av materialet etiketterades långt senare (Roy Danielsson, muntl.).

Arten kom sedan att betraktas som en variant av matt rörbock (*D. obscura*) fram till 1950 (Nyholm 1950). Under lokaletiketten på honan i Lund finns en artbestämningsetikett med namnet 'Nyholm', som visar att Tord Nyholm har tagit loss det sista buksegmentet och monterat detta och en antenn separat på en papprektangel under skalbaggen. Landskapsfyndet rapporterades av mig 2005, efter att jag hade besökt museet i Lund för att sammanställa fynd av rödlistade skalbaggar åt Västerbottens länsstyrelse.

Gulglänsande rörbock fångades för första gången i landskapet Västerbotten i en fallfälla placerad på Jättungsmyran 25 maj - 26 juni 1986. Den enda fångade

individen var en hane, som saknade antenner och några ben, och som genitaliepreparerades och nålades, varefter den fick sitta i en låda med obestämt material under mer än 20 år innan den artbestämdes i februari 2008 med hjälp av Warchalowski (2003). Individen skickades därefter till Stig Lundberg i Luleå för kontroll, och han bekräftade då att det är den för Västerbotten nya arten gulglänsande rörbock. Tillsammans med gulglänsande rörbock hittades i de fallfällor som var placerade strax söder om det stora strängflarkkärret på Jättungsmyran även kärrjordloppa (*Chaetocnema sahlbergii*).

Jättungsmyran är ett Natura 2000-område på mer än 1000 hektar med höga naturvärden enligt våtmarksinventeringen (Anonym 2005). Det är ett stort och omväxlande myrområde med en intakt hydrologi i de centrala delarna, dvs med lösbottnar och enstaka tuvor. Vid utloppet av Åsträsket väster om Villvattnet finns en bro över Sikån, varifrån det går att ta sig till myrens centrala delar och nå Jättungstjärnarna. Denna drygt kilometerlånga promenad kan inte rekommenderas för de som saknar stövlar. Området har en intakt fauna av myrfåglar (Anonym 2005), och fick nyligen status som naturreservat (Garpebring 2007), varför fyndet av den rödlistade (Gärdenfors 2005; kunskapsbrist) gulglänsande rörbocken är intressant.

Gulglänsande rörbock är en nordlig och lokal art, som i Sverige är känd genom ett fåtal fynd (Ljungberg 2005). En individ

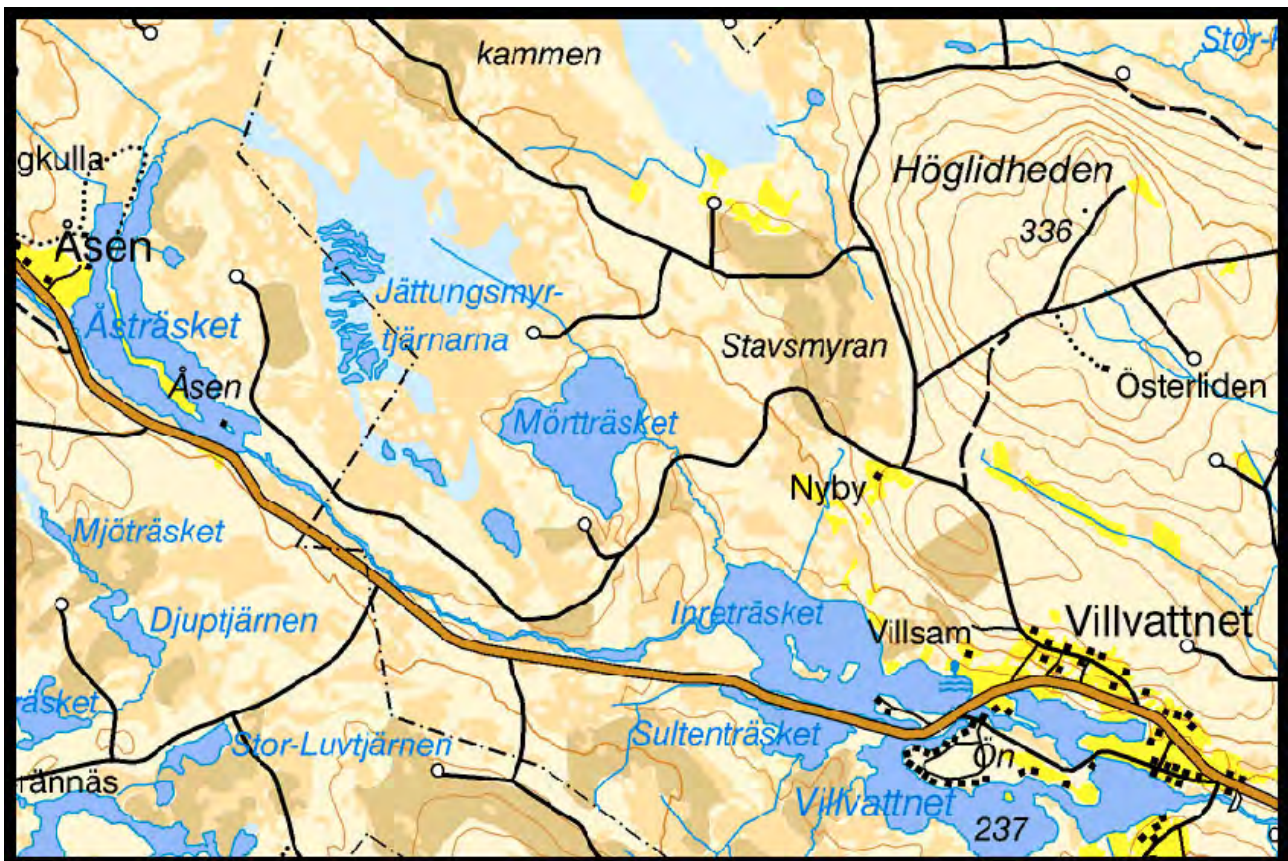
hittades 28 juni 1963 av Stig Lundberg i Reivo i Pite lappmark (samtidigt som han hittade kortvingen *Gabrius bescidicus* som ny för Sverige), och en i Messaure i Lule lappmark av Karl Müller i slutet av 1960-talet. Det senare exemplaret skickades för ca 30 år sedan till museet i Helsingfors för kontrollbestämning, varefter det har förkommit.

Artens svenska trivialnamn kommer från det finlandsvenska 'guldgänsande rörbock' (Silfverberg 2007). Då arten är metalliskt purpurfärgad och saknar gul glans borde namnet 'purpurfärgad rörbock' vara mer passande. Gulglänsande rörbock är mindre, mörkare och mer glänsande än matt rörbock, vars färg kan variera från ljus till mörk purpurfärg (Nyholm 1950). *Donacia aureocincta* kan skiljas från närstående arter genom den breda andra

tarsleden i kombination med den jämbreda halssköldens bakåt vinklade framhorn (Figur 2). Tyvärr finns det redan en bredfotad rörbock (*D. brevitarsis*), så det namnet är redan upptaget.

Citerad litteratur

- Anonym. 2005:** *Bevarandeplan Jättungsmyran*. Länsstyrelsen Västerbotten. <http://www.ac.lst.se/naturochmiljo/natura2000/skellefteakommun/jattungsmyran/> (2005-08-11).
- Garpebring, A. 2007:** *Förordnade om naturreservat för Jättungsmyran i Skellefteå kommun*. Länsstyrelsen i Västerbottens län. Beslut 2007-09-21: 511-13693-2002. Stencil, 6 s.
- Gärdenfors, U. (red.). 2005:** *Rödlistade arter i Sverige 2005*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Ljungberg, H. 2005:** *Donacia aureocincta - gulglänsande rörbock*. Artfaktablad. Uppsala, SLU, ArtDatabanken.

Figur 1. Jättungsmyrtjärnarna i Skellefteå kommun. Fyndlokal för gulglänsande rörbock (*Donacia aureocincta* J. Sahlb.) 1986.

Nyholm, T. 1950: Zur Systematik der nordeuropäischen Donacien. *8th Int. Congr. Ent. s 1-8.*

Sahlberg, J. 1921: Coleoptera Fennica nova II. 8. *Donacia aureocincta* J. Sahlb. n. sp. *Not. Ent. 1:* 33-37.

Silfverberg, H. 2007: *Utkast till svenska namn på bladbaggar.* Manuskript, Helsingfors.

Warchalowski, A. 2003: *Chrysomelidae. The leaf-beetles of Europe and the Mediterranean Area.* Pensoft publ., Sofia, 655 s.

Zetterstedt, J.W. 1838-1840: *Insecta Lapponica descripta.* Leipzig, 1139 s.

Författarens adress:

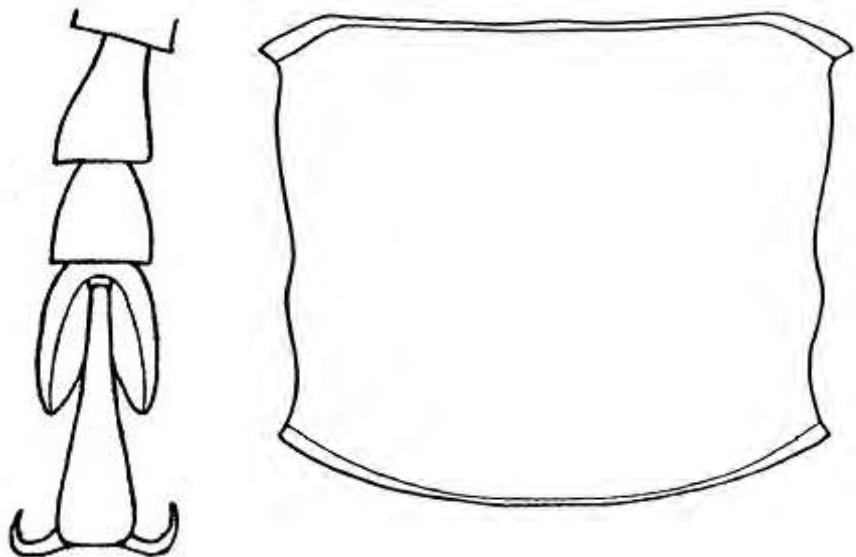
Laxbacken 25

915 93 Robertsfors

English title: A recent record of the water lily beetle *Donacia aureocincta* J. Sahlb.

(Coleoptera: Chrysomelidae) from the Västerbotten province in north Sweden.

English summary: The water lily beetle *Donacia aureocincta* J. Sahlb. was in 1986 collected on the bog Jättungsmyran in the faunistic province of Västerbotten. This is the fourth known specimen of this data deficient species from the counties of Västerbotten and Norrbotten. The Swedish trival name “gulglänsande” is not optimal, since the body of the species is purple without yellow patterns.

Figur 2. Gulglänsande rörbock (*Donacia aureocincta* J. Sahlb.). Vänster baktars med den breda 2:a tarsleden, och halssköld. Från Nyholm (1950).